Chulalongkorn Medical Journal

Volume 55
Issue 4 *July 2011*

Article 7

7-1-2011

Interests in medical specialties, personalities and correlated factors in choosing future training of sixth year medical students, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

T Kaewyod

B. Kanchanatawan

Follow this and additional works at: https://digital.car.chula.ac.th/clmjournal

Part of the Medicine and Health Sciences Commons

Recommended Citation

Kaewyod, T and Kanchanatawan, B. (2011) "Interests in medical specialties, personalities and correlated factors in choosing future training of sixth year medical students, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University," *Chulalongkorn Medical Journal*: Vol. 55: Iss. 4, Article 7.
DOI: https://doi.org/10.58837/CHULA.CMJ.55.4.7
Available at: https://digital.car.chula.ac.th/clmjournal/vol55/iss4/7

This Modern Medicine is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn Medical Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ติณพัฒน์ แก้วยอด*
บุรณี กาญจนถวัลย์**

Kaewyod T, Kanchanatawan B. Interests in medical specialties, personalities and correlated factors in choosing future training of sixth year medical students, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University. Chula Med J 2011 Jul – Aug; 55(4): 381 - 97

Background : *Medical specialties are expertise in the fields of medicine that cause public expectations and better quality of life of the patients. However, training in each field of medical specialty is an odyssey. Success in the practice of a specialist depends on several factors such as interest in the field of specialty, personality and psychological background of the trainee.*

Objective : *To study interest in medical specialties personalities and correlated factors in choosing future training of the sixth year medical students of the Faculty of Medicine, Chulalongkorn University.*

Design : *A cross – sectional descriptive study.*

Setting : *The Faculty of Medicine, Chulalonghorn University.*

Materials and Methods : *In total, 159 medical students of the sixth year of the Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, were recruited from October to December 2009. All subjects completed four questionnaires as follows: 1) demographic data and history form; 2) student*

* นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
** ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

study profile and work interest after graduate form; 3) social factor opinion form; 4) sixteen personality factor questionnaire (16PF). The analytical statistics are expressed in terms of means, percentage, standard deviations: the statistical methods used are chi-square test and Mann Whitney U- test.

Results : *From the responses of the 159 medical students of the sixth year, they showed interest in each field of medical specialties. The first two most common specialties were Internal Medicine (33.3%) and Surgery (12.6%). In general, the personality of most subjects were rather reserved, fast in learning new things, skillful in abstract thinking, considerative, determined, and practical. They were also endowed with social skills, liberal mindedness and self-dependence attitude. The personal factors that determined their interest in choosing their field of training are: their academic performance from their pre-clinical and clinical years. These are related with their choices with statistical significance (P >.01). The results the study of personality factors and interest in medical specialties found that the subjects who selected to study in each field have different characters of personality with statistical significance P <.05*

Those who were interested in Pediatrics had high moral standard, and high self control, those who were interested in Internal Medicine had social skills, dynamicity in human relationship, ambition and creativity; those who were interested in Obstetrics and Gynecology were peaceful, relaxed, non-impulsive and easy with life; those who were interested in Psychiatry showed self-dependence, preference in self-judgment and self-regulation; those who were interested in Orthopedics showed assertiveness, self-confidence and competitiveness; and those who were interested in Ear-Eye-Nose- Throat were rather easy going, talkative and enthusiastic, Generally, each field of medical specialty attracts different distinctive personality.

Conclusion : *In summary, it was found that the majority of the sixth year medical students showed their interest in choosing medical specialties for their future training. The factors that determine their preference are, namely: personality factors, outcomes of their performance in the pre-clinical and clinical years which included their acquired clinical skills, Besides, personality factors played a major role in the choice of their preferred specialty.*

Keywords : *Personality, Medical specialties, Medical student.*

Reprint request: Kanchanatawan B. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand.

Received for publication. April 7, 2010.

ติณพัฒน์ แก้วยอด, บุรณี กาญจนถวัลย์. ความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2554 ก.ค. – ส.ค.; 55(4): 381 – 97

เหตุผลของการทำวิจัย : *แพทย์เฉพาะทางที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญการในแต่ละสาขานั้นล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความคาดหวังต่อการให้บริการแก่สาธารณชน ตลอดจนความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของผู้ป่วย แต่กว่าจะมาเป็นแพทย์เฉพาะทางในแต่ละสาขาได้ต้องผ่านการฝึกอบรมการเรียนต่อยอดและการฝึกภาคปฏิบัติมาอย่างมากมาย เพื่อความสำเร็จในวิชาชีพ มีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อความสนใจในสาขาเฉพาะทาง รวมถึงบุคลิกภาพ ปัจจัยทางด้านจิตใจ*

วัตถุประสงค์ : *เพื่อศึกษาความสนใจในการเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพ พร้อมทั้งปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทาง ของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 เพื่อพยากรณ์ความสำเร็จและเหมาะสมในวิชาชีพต่อไป*

รูปแบบการวิจัย : *การศึกษาเชิงพรรณนา ณ. จุดช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง*

สถานที่ทำการศึกษา : *คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*

วิธีการศึกษา : *จากกลุ่มตัวอย่างนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จำนวน 159 คน เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2552 ถึงเดือนธันวาคม 2552 โดยคือ 1) ใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบสอบถามข้อมูลผลการเรียนที่ผ่านมา และลักษณะงานที่สนใจเมื่อสำเร็จการศึกษาแพทยศาสตร์ 3)แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยทางสังคม 4) แบบทดสอบบุคลิกภาพ The sixteen personality factor questionnaire (16PF) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ chi-square และ Mann Whitney U test.*

ผลการศึกษา : *จากกลุ่มตัวอย่าง นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จำนวน 159 คน จากผลการศึกษาพบว่านิสิตแพทย์ส่วนใหญ่มีความสนใจต้องการเรียนต่อเป็นแพทย์เฉพาะทาง โดยที่สาขาที่นิสิตสนใจมากที่สุดคือ สาขาอายุรศาสตร์ร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ สาขาศัลยศาสตร์ ร้อยละ 12.6 ในส่วนของบุคลิกภาพก็พบว่านิสิตแพทย์โดยรวมมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงลักษณะค่อนข้างเก็บตัว ฉลาดเรียนรู้ได้เร็ว คิดแบบนามธรรมได้เก่ง สุขุม จริงจัง ชอบลง*

มือปฏิบัติ และมีทักษะทางสังคม อิสระและเสรีนิยม พร้อมทั้งมีลักษณะของการพึ่งตนเอง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในแต่ละสาขาวิชาประกอบ ด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียนในขั้นปรีคลินิกที่ดี และชั้นคลินิกรวมถึงผลการฝึกปฏิบัติทางคลินิกดีที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ P <.01 และผลการศึกษาองค์ประกอบบุคลิกภาพกับการเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์พบว่านิสิตแพทย์ที่เลือกเรียนในแต่ละสาขามีลักษณะองค์ประกอบบุคลิกภาพในแต่ละสาขา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ P<.05 โดยนิสิตที่มีความสนใจในสาขาต่าง ๆ คือ สาขากุมารเวชศาสตร์มีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการมีคุณธรรมสูง และมีการควบคุมตนเองสูง สาขาอายุรศาสตร์มีลักษณะการมีทักษะทางสังคม คล่องแคล่วในการติดต่อกับผู้อื่น มีความทะเยอทะยาน มีความคิดสร้างสรรค์ สาขาสูตินรีเวชศาสตร์มีลักษณะสงบ ผ่อนคลาย ไม่มีความคับข้องใจทำอะไรตามสบาย สาขาจิตเวศาสตร์มีลักษณะของการพึ่งตนเอง พอใจในตนเองตัดสินใจและปฏิบัติตามแบบแผนของตน สาขาออร์โธปิดิกส์มีลักษณะกล้าแสดงออก มั่นใจและเป็นตัวของตัวเอง ชอบการแข่งขันกล้าแข่งขัน สาขาโสต นาสิก ลาริงซ์ จะมีลักษณะทำตัวตามสบาย ช่างพูด จิตใจแจ่มใส ร่าเริงกระตือรือร้น และสาขาอื่น ๆ ที่นิสิตมีความสนใจในการเรียนต่อเฉพาะทางโดยรวมมีความแตกต่างกัน

สรุปผล : *จากผลการศึกษาพบว่านิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ โดยที่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนต่อคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ผลการพิจารณาจากความถนัดและผลการเรียนที่ผ่านมาในชั้นปรีคลินิก และชั้นคลินิก รวมถึงทักษะการฝึกปฏิบัติทางคลินิกด้วยนอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยทางบุคลิกภาพของนิสิตที่เลือกเรียนต่อในสาขาเฉพาะทางต่าง ๆ ทางการแพทย์แต่ละสาขามีองค์ประกอบบุคลิกภาพที่แตกต่างกันด้วย*

คำสำคัญ : *บุคลิกภาพ, แพทย์เฉพาะทาง, นิสิตแพทย์.*

บุคลิกภาพเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความต่อเนื่องของพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งบุคคลได้เรียนรู้ พัฒนา สั่งสมและหล่อหลอมผ่านช่วงต่าง ๆ ของพัฒนาการและวัยของชีวิตจนกลายเป็นแบบเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพที่ดีเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพจิตที่ดี [1-3] บุคลิกภาพเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพการงานนอกเหนือจากความรู้ เชาวน์ปัญญา และความขยัน บุคลิกภาพบางด้านเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงาน ความสนใจในอาชีพ สะท้อนถึงความนึกคิด อารมณ์ ทัศนคติ ความพึงพอใจในงาน ผลการปฏิบัติงาน[4] บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลประสบความสุข ความพอใจในชีวิตและงานอาชีพไม่ด้อยไปกว่ามิติทางด้านเชาวน์ปัญญา และ เชาวน์อารมณ์[5] ในส่วนของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้สนใจศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการศึกษาในโรงเรียนแพทย์นั้นล้วนผ่านกระบวนการหล่อหลอมทั้งในด้านความรู้วิชาการ กระบวนการคิด การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นเพื่อผลิตแพทย์ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ในการแก้ไขปัญหา ให้ครอบคลุมในแง่ต่าง ๆ [6-7] ตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม[8,9] การศึกษาต่อเนื่องของแพทย์ ระดับหลังปริญญาหลักสูตรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ[6] เพื่อศึกษาทางการแพทย์และสาธารณสุข ให้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะและเจตคติทางวิชาชีพให้อยู่ในมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม รวมถึงกิจกรรมใด ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเอง แสวงหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ในด้านการแพทย์ในระบบของสาธารณสุขได้กล่าวถึงแพทย์ดังนี้

แพทย์ทั่วไป (Basic doctor) หมายถึง แพทย์ที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนแพทย์ สามารถประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้โดยได้รับใบอนุญาตจากแพทยสภา โดยมีความรู้ความสามารถขั้นต่ำตามที่แพทยสภากำหนด ซึ่งครอบคลุมความรู้ความสามารถในการรักษาโรคทุกสาขา

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ (Medical specialist) หมายถึงแพทย์ทั่วไปที่ได้รับการฝึกอบรมต่อยอดในสาขาเฉพาะต่าง ๆ (ทั้งการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการและการฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน) จากแพทยสภาหรือโรงเรียนแพทย์ที่จัดฝึกอบรมในสาขาเฉพาะทางนั้น ๆ ซึ่งก็อาจแบ่งออกเป็นสาขาต่าง ๆ ดังนี้คือ กุมารเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ นิติเวชศาสตร์ อายุรศาสตร์ สูตินรีเวชศาสตร์ ออร์โธปิดิกส์ โสต นาสิก ลาริงซ์ รังสีวิทยา วิสัญญีวิทยา จักษุวิทยา จิตเวชศาสตร์ และอื่น ๆ ซึ่งในการฝึกอบรมหรือศึกษาเฉพาะทางนั้นจะต้องใช้เวลาในการศึกษาต่ออีกประมาณ 3 – 4 ปีในโรงเรียนแพทย์ที่เปิดสอน จนได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรความชำนาญในด้านนั้น ๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสนใจในการเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพพร้อมทั้งปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทางของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2552 ตั้งแต่เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2551 จำนวน 159 ราย การศึกษานี้ได้รับการยินยอมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างทุกคนที่เข้าร่วมการศึกษาด้วยความสมัครใจ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้และให้ลงชื่อยินยอมเข้าร่วมการศึกษาผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามภูมิหลัง

ด้านการเรียนและความสนใจในการการปฏิบัติงานและภูมิหลังในด้านของสัมพันธภาพทางสังคม

2. แบบวัดบุคลิกภาพ16 PF (The Sixteen Personality Factor Questionnaire From A) [10-12] ที่สร้างขึ้นโดย เรย์มอน บี แคทแทลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย โดยประภา เชื้อภักดี [13,14] มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยในปี พ.ศ. 2533 คณะนักจิตวิทยา กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขได้ปรับปรุงและเรียบเรียงข้อคำถามบางข้อในแบบทดสอบนี้ให้เหมาะสมถูกต้องเพื่อให้มีความตรงมากขึ้น

หลักเกณฑ์ในการแปลผล

เมื่อรวมคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบแล้วการแปลผลจะต้องพิจารณาจากคะแนนสูงหรือต่ำโดยพิจารณาคะแนนมาตรฐาน (sten score) จากคะแนนมาตรฐาน Scale 1 – 10 ซึ่งประกอบกับความหมายขององค์ประกอบบุคลิกภาพ ซึ่งได้มาจากการแปลงคะแนนดิบ (raw score) โดยเทียบคะแนนตามตารางปกติก็จะทำให้ทราบว่าผู้รับการทดสอบได้คะแนนสูงต่ำดังนี้

- ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 1,10 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพในองค์ประกอบนั้น ๆ สูงหรือต่ำอย่างเต็มที่ ตัวอย่างเช่น
  - ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐานในองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่า 1 มีลักษณะชอบแยกตัว ปรับตัวยาก
  - ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐานในองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่า 10 มีลักษณะชอบสังคม ปรับตัวง่าย
- ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 2,3,8,9 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพในองค์ประกอบนั้น ๆ ค่อนข้างไปทางสูงหรือต่ำเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น
  - ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐานในองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่า 2,3 มีลักษณะค่อนข้างแยกตัวและปรับตัวยาก
  - ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐานในองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่า 8,9 มีลักษณะค่อนข้างชอบสังคมและปรับตัวง่าย
- ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 4,7 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพในองค์ประกอบนั้น ๆ มีแนวโน้มสูงหรือต่ำเพียงเล็กน้อย ตัวอย่างเช่น
  - ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐานในองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่า 4 มีแนวโน้มที่จะชอบแยกตัวและปรับตัวยาก
  - ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐานในองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่า 7 มีแนวโน้มที่จะชอบสังคมและปรับตัวง่าย
- ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 5, 6 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพในองค์ประกอบนั้น ๆ ปานกลางเหมือนคนส่วนใหญ่ (average) ตัวอย่างเช่น
  - ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐานในองค์ประกอบบุคลิกภาพ A เท่า 5 หรือ 6 มีลักษณะกลาง ๆ คือ ไม่ถึงกับมีแนวโน้มชอบสังคมหรือแยกตัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) version 16.0 ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ Chi-square และ Mann Whitney U test.

ผลการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างนิสิตแพทย์ทั้งหมดที่เข้าร่วมศึกษาจำนวน 159 คน พบว่าปัจจัยทางด้านเพศ คือ เพศชายจะสัมพันธ์กับความสนใจเลือกเรียนต่อในสาขาออร์โธปิดิกส์ $P < 0.01$ และเพศหญิงจะสัมพันธ์กับความสนใจเลือกเรียนต่อในสาขาจักษุวิทยา $P < 0.01$ นิสิตแพทย์ส่วนมากไม่มีภาวะเจ็บป่วยหรือเป็นโรคประจำตัว

ปัจจัยด้านการเรียนและความสนใจในงาน

พบว่านิสิตมีผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX) อยู่ที่ 3.51 - 4.00 (52.8%) และผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปรีคลินิกเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.01 - 3.50 (40.3%) รายวิชาเรียนในชั้น

ปรีคลินิกที่นิสิตมีผลการเรียนดีและมั่นใจที่สุดอยู่ในวิชา Musculoskeletal system และ Alimentary system และผลการเรียนในกลุ่มวิทยาศาสตร์ชั้นคลินิก โดยส่วนใหญ่อยู่ที่ 3.51 - 4.00 (34.0%) รายวิชาเรียนในชั้นคลินิกที่นิสิตมีผลการเรียนดีและมั่นใจที่สุด คือ อายุรศาสตร์ (42.1%) รองลงมาคือวิชาศัลยศาสตร์ (11.9%) ส่วนทักษะทางคลินิกพบว่านิสิตส่วนมากมีทักษะทางด้านคลินิกดีอยู่ที่ทักษะการฝึกปฏิบัติทางอายุรศาสตร์ (55.3%) รูปแบบงานที่นิสิตสนใจหลังสำเร็จการศึกษาแพทยศาสตร์บัณฑิต คือ งานการให้บริการผู้ป่วย (89.3%) และต้องการให้บริการผู้ป่วยแบบแพทย์เฉพาะทาง (84.9%) สาขาเฉพาะทางการแพทย์ที่นิสิตสนใจจะศึกษาต่อมากที่สุด คือ สาขาอายุรศาสตร์ร้อยละ 33.3 นิสิตส่วนมากวางแผนหรือคิดว่าจะเรียนต่อหรือฝึกอบรมต่อเป็นแพทย์เฉพาะทางร้อยละ 96.9

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ พบว่านิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงออกในลักษณะค่อนข้างเก็บตัว ฉลาดเรียนรู้ได้เร็ว คิดแบบนามธรรมได้เก่ง สุขุม จริงจัง ชอบลงมือปฏิบัติ และมีทักษะทางสังคม อิสระและเสรีนิยม พร้อมทั้งมีลักษณะของการพึ่งตนเอง และนอกจากนี้ยังพบว่ามีลักษณะบุคลิกภาพบางด้านที่แสดงออกให้เห็นร่วมด้วย คือ มีลักษณะเก็บตัว ประหม่า ขี้อายหวั่นไหว และไม่มั่นคงได้จากการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ และทดสอบความแตกต่างกันองค์ประกอบทางบุคลิกภาพของนิสิตที่เลือกเรียนต่อในสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ปรากฏผลดังนี้

1. นิสิตที่มีความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านกุมารเวชศาสตร์ พบว่าผลการเรียนในชั้นคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกภาควิชากุมารเวชศาสตร์ที่มีผลการเรียนดีจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขากุมารเวชศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .001$ ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขากุมารเวชศาสตร์จะมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการมีคุณธรรมสูง และมีการควบคุมตนเอง (Control) จะมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่านิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$

2. นิสิตที่มีความสนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านศัลยศาสตร์ พบว่าผลการเรียนในชั้นคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาศัลยศาสตร์และอายุรศาสตร์ที่มีผลการเรียนดี จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาศัลยศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .001$ ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาศัลยศาสตร์มีบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างจากนิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$

3. นิสิตที่มีความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านสูตินรีเวชศาสตร์ พบว่าผลการเรียนในชั้นปรีคลินิกดีในรายวิชา Embryo and Genetic และผลการเรียนพร้อมทั้งการฝึกปฏิบัติทางคลินิกดีในภาควิชาสูตินรีเวชศาสตร์และอายุรศาสตร์ที่มีผลการเรียนดีจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาสูตินรีศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาสูตินรีเวชศาสตร์มีบุคลิกที่แสดงออกคือ มีลักษณะที่สงบ ผ่อนคลาย ไม่มีความคับข้องใจ ทำอะไรตามสบาย ซึ่งต่างจากนิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P <0.05$

4. นิสิตที่สนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านอายุรศาสตร์ พบว่ามีผลการเรียนในชั้นปรีคลินิกดีในรายวิชา Musculoskeletal system and Neuroscience และผลการเรียนพร้อมทั้งการฝึกปฏิบัติทางคลินิกดีในภาควิชาศัลยศาสตร์ สูตินรีเวชศาสตร์และอายุรศาสตร์ที่มีผลการเรียนดีจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทางในสาขาอายุรศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P <.001$ ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาอายุรศาสตร์มีบุคลิกภาพในเรื่องของการมีทักษะทางสังคม และมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$

5. นิสิตที่สนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านจิตเวชศาสตร์ พบว่าผลการเรียนในชั้นคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกด้านจิตเวชศาสตร์ที่มีผลการเรียนดีจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาจิตเวชศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.01 ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาจิตเวชศาสตร์มีบุคลิกภาพด้านการพึ่งตนเอง พอใจในตนเอง ตัดสินใจและปฏิบัติตามแบบแผนของตน จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.05

6. นิสิตที่สนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านออร์โธปิดิกส์ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและผลการเรียนในชั้นปรีคลินิกในรายวิชา Cardiovascular system ส่วนผลการเรียนในชั้นคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกของภาควิชาออร์โธปิดิกส์ที่มีผลการเรียนดีจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาออร์โธปิดิกส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.01 ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาออร์โธปิดิกส์จะมีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก มั่นใจในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง ชอบแข่งขัน กล้าแข่งขัน จะมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่านิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.05

7. นิสิตที่สนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา พบว่าผลการเรียนในชั้นปรีคลินิกที่ดีในรายวิชา Alimentary system ความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.05 ส่วนผลการเรียนในชั้นคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกของภาควิชาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์ ที่มีผลการเรียนดีจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.01 ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาโสต ศอ นาสิกลาริงซ์วิทยาจะมีบุคลิกภาพด้านการทำตัวตามสบาย ช่างพูด จิตใจแจ่มใส ร่าเริง กระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว และตื่นตัวอยู่เสมอ จะมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่านิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P <0.05

8. นิสิตที่สนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านรังสีวิทยา พบว่าผลการเรียนในชั้นคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกทางภาควิชารังสีวิทยาที่มีผลการเรียนดีจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขารังสีวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.01 ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขารังสีวิทยาจะมีบุคลิกภาพด้านความตึงเครียดและความคับข้องใจสูง มีความวิตกกังวล มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่านิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ และในด้านของการปรับตัว จะมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P <0.05

9. นิสิตที่สนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านจักษุวิทยา พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาจักษุวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.01 ส่วนผลการเรียนในชั้นปรีคลินิกที่ดีในรายวิชา Musculoskeletal system จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาจักษุวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.05 ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาจักษุวิทยามีบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างจากนิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.05

10. นิสิตที่จะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางด้านวิสัญญีวิทยา พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูงจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาจักษุวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.05 ส่วนผลการเรียนในชั้นคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกที่ดีในภาควิชาวิสัญญีวิทยาจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาวิสัญญีวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P < 0.01 ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิสัญญีวิทยามีบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างจากนิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P <0.05

11. นิสิตที่สนใจจะเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทาง

ตารางที่ 1. แสดงสาขาเฉพาะทางทางการแพทย์ที่นิสิตสนใจเลือกเรียนต่อ

สาขาเฉพาะทางที่นิสิตสนใจ (n = 159)	**จำนวนนิสิต (คน)**	**ร้อยละ (%)**
สาขาเฉพาะทางการแพทย์ที่นิสิตสนใจมากที่สุด		
อายุรศาสตร์	53	33.3
ศัลยศาสตร์	20	12.6
จักษุวิทยา	15	9.5
สูตินรีเวชศาสตร์	10	6.3
กุมารเวชศาสตร์	10	6.3
รังสีวิทยา	10	6.3
ออร์โธปิดิกส์	9	5.7
ตจวิทยา	7	4.4
วิสัญญีวิทยา	5	3.1
จิตเวชศาสตร์	5	3.1
โสต ศอ นาสิก ลาลิงซ์	5	3.1
นิติเวชศาสตร์	2	1.3
อื่น ๆ (Basic science, ฟื้นฟู, เวชศาสตร์ฉุกเฉิน ฯ)	5	2.1
ไม่สนใจเลือกเรียนสาขาใด	3	1.9

ด้านตจวิทยา พบว่าผลการเรียนในชั้นปรีคลินิกที่ดีในรายวิชา Embryo and Genetic จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาตจวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพพบว่านิสิตที่เลือกเรียนสาขาตจวิทยาจะมีบุคลิกภาพด้านการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย ไม่มั่นคง วุฒิภาวะไม่สมวัย ต่างจากนิสิตที่เลือกเรียนต่อสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$

ผลการศึกษาเรื่องความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องแสดงตารางสรุปผลการศึกษาดังในตารางที่ 1 ส่วนรูปที่ 1 แสดงผล Profile บุคลิกภาพของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ตารางที่ 2 แสดงสรุปภาพรวมผลการศึกษาวิจัยของปัจจัยและองค์ประกอบทางบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$, $P < 0.05$

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าจำนวนนิสิตแพทย์เพศหญิงและนิสิตแพทย์เพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันผู้หญิงนิยมเรียนแพทย์เพิ่มมากขึ้นมาจากค่านิยมของทางสังคมที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่คาดหวังเฉพาะผู้ชายให้เรียนรู้ และให้ความสำคัญกับความสำเร็จในชีวิต และการขวยขวายหาความรู้ แต่อดีตมีการอบรมสั่งสอนให้ผู้หญิงมีลักษณะสมยอม เรียบร้อย อ่อนหวาน คอยพึ่งพาผู้อื่น แต่ปัจจุบันกลายเป็นว่าครอบครัวและสังคมเริ่มสอนให้ผู้หญิงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา การประกอบอาชีพในวิชาชีพแพทย์ก็เหมือนกันสังคม ให้การยอมรับและยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี และเป็นที่ต้องการของสังคม ผลและปัจจัยทางด้าเพศจะสัมพันธ์กับความสนใจเลือกเรียนต่อในสาขาเฉพาะทางในบางสาขา โดยสาขาที่มีความสัมพันธ์กันคือ สาขาออร์โธปิดิกส์เพศชายจะเลือกและมีความสนใจในสาขาดังกล่าวมากกว่าเพศหญิง และนิสิตแพทย์หญิงจะ

สัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในสาขาเฉพาะทางในสาขาจักษุวิทยา [8,15, 16] ทั้งนี้จากการศึกษาและการสำรวจก็พบว่าเพศมีผลต่อการเลือกลักษณะงานและพบว่าเพศชายจะมีความชอบในงานที่ท้าทาย อดทนทำงานค่อนข้างหนักได้ ชอบคิด และวิเคราะห์ ส่วนเพศหญิงพบว่าจะมีความชอบในงานที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน ประณีต ชอบความสวยงาม ตกแต่ง ศิลปะจึงเป็นเหตุผลอย่างหนึ่งทำให้มีความสนใจและเลือกที่จะเรียนสาขาดังกล่าวได้

ปัจจัยด้านการเรียนและความสนใจในงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเลือกเรียนต่อหรือฝึกอบรมต่อเป็นแพทย์เฉพาะทางให้บริการสังคมอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและจะเห็นว่านิสิตแพทย์ส่วนใหญ่มีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาดี แต่ความสามารถที่ต่างกันและความถนัดในแต่ละรายวิชาย่อมเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคนอย่างในชั้นปรีคลินิก ชั้นคลินิกพร้อมทั้งการฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาต่าง ๆ พบว่านิสิตที่มีผลการเรียนที่ดีและมีความ สามารถในการฝึกปฏิบัติทางคลินิกที่ดีจะสัมพันธ์และสอดคล้องกับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทางในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของนิสิต [8] แต่ก็พบว่าปัจจัยทางสังคมความสามารถของนิสิตบางครั้งในการเลือกและตัดสินใจเรียนต่อสาขาเฉพาะทางทางการแพทย์ก็ไม่ได้ทำนายถึงความสำเร็จและตรงตามความสนใจของแพทย์ได้

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ในด้านขององค์ประกอบทางบุคลิกภาพก็พบว่านิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จะมีลักษณะองค์ประกอบบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงลักษณะค่อนข้างเก็บตัว ฉลาดเรียนรู้ได้เร็ว คิดแบบนามธรรมได้เก่ง สุขุมจริงจัง ชอบลงมือปฏิบัติ และมีทักษะทางสังคม อิสระและเสรีนิยม พร้อมทั้งมีลักษณะของการพึ่งตนเอง และนอกจากนี้ยังพบว่ามีลักษณะบุคลิกภาพบางด้านที่แสดงออกให้เห็นร่วมด้วย คือ มีลักษณะประหม่า ขี้อาย หวั่นไหวและไม่มั่นคงได้ และเมื่อแยกองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพแต่ละด้านก็จะพบว่ามีแนวโน้มไปทางด้านใดด้านหนึ่งเพียงเล็กน้อย 9 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม ด้านสติปัญญา ความสนุกสนานร่าเริง ด้านความกล้าเผชิญ ด้านจินตนาการ ด้านทักษะทางสังคม ด้านความวิตกกังวล ด้านเสรีนิยม และด้านการพึ่งตนเอง นิสิตแพทย์มีองค์ประกอบบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยปกติ 7 องค์ประกอบคือองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านการกล้าแสดงออก ด้านคุณธรรม ด้านจิตใจอ่อนไหว ด้านความสงสัย ระมัดระวัง ด้านการควบคุมตนเอง ด้านความขัดแย้งและความคับข้องใจ จากปัจจัยทางบุคลิกภาพก็จะเห็นได้ว่านิสิตแพทย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 6 จะมีลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องของบุคลิกภาพของนักศึกษาแพทย์ศิริราชพยาบาล ซึ่งศึกษาโดยจริยา จันตระ [17] โดยนักศึกษาแพทย์มีบุคลิกภาพด้านการมีไหวพริบ ฉลาดเรียนรู้ได้เร็ว มีความสามารถทางสังคม มีความมั่นคงทางอารมณ์ ในส่วนของปัจจัยทางบุคลิกภาพของนิสิตจะเห็นว่านิสิตแพทย์ที่มีความสนใจจะเลือกเรียนสาขาเฉพาะทางในแต่ละสาขาย่อมมีลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซาเวจที่ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนแพทย์กลุ่มที่เรียนดีกับเรียนอ่อนว่ามีองค์ประกอบบุคลิกภาพที่มีความแตกต่างกันในหลายองค์ประกอบและสอดคล้องกับงานวิจัยของอามา เอ เรทติและคณะ[9] ซึ่งได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของแพทย์เฉพาะทางสาขาอายุรศาสตร์กับแพทย์สาขาอื่น ๆ พบว่าองค์ประกอบทางด้านบุคลิกภาพ ความถนัด และความชอบในลักษณะงานที่ปฏิบัติย่อมมีผลทำให้อายุรแพทย์มีลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างไปจากแพทย์ทั่วไปสาขาอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบในงานวิจัยของ นิโคร เจ บอร์เกสและวิลเลี่ยม อาร์ ออสมอน [10] ได้ศึกษาแพทย์เฉพาะทางสาขาศัลยแพทย์ทั่วไปและวิสัญญีแพทย์ก็พบว่าทั้งสองสายงานมีลักษณะองค์ประกอบบุคลิกภาพที่ แตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้ก็พบลักษณะความแตกต่างกันของบุคลิกภาพของนิสิตที่สนใจเลือกเรียนต่อในสาขาต่าง ๆ คือ นิสิตที่สนใจสาขากุมารเวชศาสตร์จะมีบุคลิกภาพแบบมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านคุณธรรมสูง มีการควบคุม

ตนเองสูง สาขาอายุรศาสตร์จะมีทักษะทางสังคม มีปฏิภาณไหวพริบเก่งด้านสังคม ฉลาดมองการณ์ไกล คล่องแคล่วในการติดต่อกับผู้อื่น เข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมีความทะเยอทะยาน ระมัดระวังในผลได้ผลเสีย มีความคิดสร้างสรรค์สูง สาขาสูตินรีเวชศาสตร์ มีลักษณะที่สงบ ผ่อนคลายไม่มีความคับข้องใจทำอะไรตามสบาย สาขาจิตเวชศาสตร์มีลักษณะ การพึ่งตนเอง พอใจในตนเอง ตัดสินใจและปฏิบัติตามแบบแผนของตนเอง สาขาออร์โธปิดิกส์จะมีลักษณะกล้าแสดงออก มั่นใจและเป็นตัวเอง ชอบแข่งขัน กล้าแข่งขัน และสาขาโสต นาสิก ลาริงซ์ จะมีลักษณะทำตัวตามสบาย ช่างพูด จิตใจแจ่มใส ร่าเริง กระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ แสดงออกตรงไปตรงมา เปิดเผยและไว้วางใจ และอื่น ๆ ซึ่งแสดงถึงความแตกต่างของบุคลิกภาพของนิสิตที่สนใจในสาขาเฉพาะทางการแพทย์ที่แตกต่างไป

ตารางที่ 2. แสดงสรุปภาพรวมผลการศึกษาวิจัยเรื่องความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันและองค์ประกอบบุคลิกภาพมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P <0.01, P <0.05

สาขาเฉพาะทางการแพทย์	ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยด้านการเรียน	ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ
1. กุมารเวชศาสตร์ n = 10	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทางสาขากุมารเวชศาสตร์ กุมารเวชศาสตร์ (p <0.01)	- ผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชากุมารเวชศาสตร์ดีและผลการฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชากุมารเวชศาสตร์ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขา	- นิสิตที่เลือกเรียนสาขากุมารเวชศาสตร์จะมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านคุณธรรมสูงและมีการควบคุมตนเองสูง (P< 0.05) ต่างจากนิสิตอื่น ๆ
2. ศัลยศาสตร์ n = 20	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทางสาขาศัลยศาสตร์	- ผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชาศัลยศาสตร์ดี ผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชาอายุรศาสตร์ดี รวมถึงผลการฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาศัลยศาสตร์และผลการฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาอายุรศาสตร์ดี จะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขาศัลยศาสตร์ (p<0.01) ฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาศัลยศาสตร์และผลการปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาอายุรศาสตร์ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขาศัลยศาสตร์	- บุคลิกภาพนิสิตแพทย์ที่เลือกเรียนในสาขาศัลยศาสตร์ไม่มีความแตกต่างจากนิสิตที่สนใจเลือกเรียนสาขาอื่น ๆ

ตารางที่ 2. แสดงสรุปภาพรวมผลการศึกษาวิจัยเรื่องความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันและองค์ประกอบบุคลิกภาพมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P <0.01, P <0.05 (ต่อ)

สาขาเฉพาะทางการแพทย์	ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยด้านการเรียน	ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ
3. อายุรศาสตร์ n = 53	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทางสาขาอายุรศาสตร์	- ผลการเรียนชั้นปรีคลินิกในรายวิชาMusculoskeletal and Neuroscience ดี (p <0.05) รวมถึงผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชาอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ และสูตินรีเวชศาสตร์ดี และผลการฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ และสูตินรีเวชศาสตร์ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขาอายุรศาสตร์ (p <0.01)	- นิสิตที่เลือกเรียนสาขาอายุรศาสตร์จะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบมีทักษะทางสังคมและ - มีความคิดสร้างสรรค์สูง (p< 0.05) ต่างจากนิสิตที่เลือกเรียนสาขาอื่น ๆ
4. สูตินรีเวชศาสตร์ n = 10	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อเฉพาะทางสาขาสูตินรีเวชศาสตร์	- ผลการเรียนชั้นปรีคลินิกในรายวิชาEmbryo and Genetic ดี (p < 0.05)พร้อมกับมีผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชาอายุรศาสตร์ดีและผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชาสูตินรีเวชศาสตร์ดี และผลการฝึกปฏิบัติทางคลินิกในภาควิชาอายุรศาสตร์และสูตินรีเวชศาสตร์ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขาสูตินรีเวชศาสตร์ (p <0.01)	- นิสิตที่เลือกเรียนสาขาสูตินรีเวชศาสตร์จะมีบุคลิกภาพที่แสดงถึงลักษณะสงบผ่อนคลาย ไม่มีความขัดแย้งและความคับข้องใจ ทำอะไรตามสบาย (p <0.05) ซึ่งแตกต่างจากนิสิตที่เลือกเรียนสาขาอื่น ๆ
5. จิตเวชศาสตร์ n = 5	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขาจิตเวชศาสตร์	- ผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชาจิตเวชศาสตร์และการฝึกปฏิบัติทางคลินิกด้านจิตเวชศาสตร์ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขาจิตเวชศาสตร์ (p <0.05)	- นิสิตที่เลือกเรียนในสาขาจิตเวชศาสตร์จะมีบุคลิกภาพด้านการพึ่งตนเอง พอใจในตนเอง ตัดสินใจและปฏิบัติตามแบบแผนของตน(p <0.05) ต่างจากนิสิตที่สนใจเลือกเรียนสาขาอื่น ๆ
6. ออร์โธปิดิกส์ n = 9	- เพศชายจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนเฉพาะสาขาออร์โธปิดิกส์ (p <0.01)	- ผลการเรียนชั้นปรีคลินิกในรายวิชาCardiovascular system ดี พร้อมกับมี - ผลการเรียนทางคลินิกในภาควิชาออร์โธปิดิกส์และการฝึกปฏิบัติทางคลินิกด้านออร์โธปิดิกส์ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนในสาขาออร์โธปิดิกส์ (p <0.01)	- นิสิตที่เลือกเรียนเฉพาะทางสาขาออร์โธปิดิกส์จะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบกล้าแสดงออก มั่นใจในตนเองและเป็นตัวของตัวเองพร้อมกับชอบแข่งขัน (P <0.01) ต่างจากนิสิตที่สนใจเลือกเรียนสาขาอื่น ๆ

ตารางที่ 2. แสดงสรุปภาพรวมผลการศึกษาวิจัยเรื่องความสนใจเลือกเรียนต่อสาขาเฉพาะทางในวิชาชีพแพทย์ บุคลิกภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันและองค์ประกอบบุคลิกภาพมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P <0.01, P <0.05 (ต่อ)

สาขาเฉพาะทางการแพทย์	ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยด้านการเรียน	ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ
7. โสต ศอ นาสิก ลาริงซ์ n = 5	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์	- ผลการเรียนชั้นปรีคลินิกในรายวิชาAlimentary system ดี (p<0.05) พร้อมกับ - ผลการเรียนทางคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกของภาควิชาโสต ศอนาสิก ลาริงซ์ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนในสาขาโสต ศอ นาสิกลาริงซ์ (p <0.01)	- นิสิตที่เลือกเรียนเฉพาะทางสาขาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์จะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบทำตัว ตามสบาย ช่างพูด จิตใจแจ่มใส ร่าเริง กระตือรือร้น คล่องแคล่ว ว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ แสดงออก ตรงไป ตรงมา (p <0.05) ต่างจากนิสิตที่สนใจเลือกเรียนสาขาอื่น ๆ
8. รังสีวิทยา n =10	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนสาขารังสีวิทยา	- ผลการเรียนทางคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกของภาควิชารังสีวิทยาดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อสาขารังสีวิทยา (p <0.05)	- นิสิตที่เลือกเรียนเฉพาะทางสาขารังสีวิทยาจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบมีความตึงเครียดและความวิตกกังวลสูงการปรับตัวค่อนข้างยาก (p <0.05) ซึ่งแตกต่างจากนิสิตที่สนใจเลือกเรียนสาขาอื่น ๆ
9. จักษุวิทยา n = 15	- เพศหญิงจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อสาขาจักษุวิทยา (p<0.01)	- ผลการเรียนชั้นปรีคลินิกในรายวิชาMusculoskeletal ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อสาขาจักษุวิทยา (p <0.05)	- นิสิตที่เลือกเรียนเฉพาะทางสาขาจักษุวิทยาไม่มีลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความแตกต่างจากสาขาอื่น ๆ
10. วิสัญญีวิทยา n = 5	- มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อเดือนสูงจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อสาขาวิสัญญีวิทยา (P <0.05)	- ผลการเรียนทางคลินิกและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกของภาควิชาวิสัญญีวิทยาดี จะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อสาขาวิสัญญีวิทยา (p <0.01)	- นิสิตที่เลือกเรียนสาขาวิสัญญีวิทยาไม่มีลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความแตกต่างจากสาขาอื่น ๆ
11. ตจวิทยา n = 7	- ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนเฉพาะทางสาขาตจวิทยา	- ผลการเรียนชั้นปรีคลินิกในรายวิชาEmbryo and Genetic ดีจะสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อสาขาตจวิทยา(p <0.01)	-นิสิตที่เลือกเรียนเฉพาะทางสาขาตจวิทยามีการแสดงออกถึงบุคลิกภาพแบบการแสดงออกทางอารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงง่ายไม่มั่นคง วุฒิภาวะไม่สมวัย (p <0.05)) ซึ่งต่างจากนิสิตที่สนใจเลือกเรียนสาขาอื่น ๆ

องค์ประกอบบุคลิกภาพ	$\bar{X}$	คะแนนมาตรฐาน	องค์ประกอบบุคลิกภาพ
A เก็บตัว	4.98		ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย
B ไม่ค่อยฉลาดคิดแบบรูปธรรม	6.34		ฉลาด คิดแบบนามธรรม
C อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย	5.33		อารมณ์มั่นคง
E สมยอม ถ่อมตน	5.27		กล้าแสดงออก
F สุขุม จริงจัง	4.35		ทำตัวตามสบาย
G ทำตามใจตนเอง	5.86		มีคุณธรรม
H ขี้อาย ประหม่า	4.64		กล้าหาญและกล้าเสี่ยง
I จิตใจเข้มแข็ง	4.99		จิตใจอ่อนไหว
L ไว้วางใจ	5.87		ช่างสงสัย
M ลงมือปฏิบัติ	4.65		สร้างจินตนาการ
N จริงใจ ไม่เสแสร้ง	6.52		มีทักษะทางสังคม
O จิตใจสงบ มั่นคง	6.26		จิตใจหวั่นไหว ไม่มั่นคง
Q1 อนุรักษ์นิยม	6.43		อิสระและเสรีนิยม
Q2 พึ่งพากลุ่ม	6.10		พึ่งตนเอง
Q3 ขาดกฎเกณฑ์และวินัยในตนเอง	5.16		มุ่งมั่นและควบคุมตนเอง
Q4 ผ่อนคลาย ไม่คับข้องใจ	5.87		ตึงเครียด คับข้องใจ

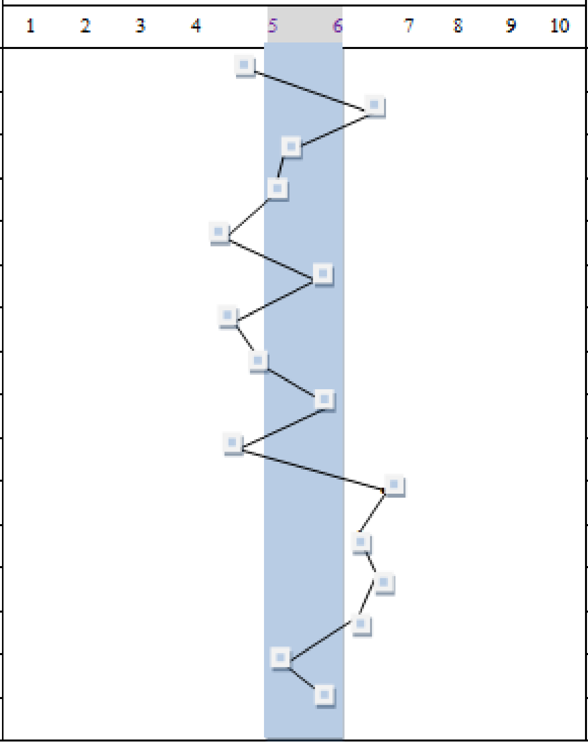

รูปที่ 1. ภาพโครงสร้างบุคลิกภาพ (profile) แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ จุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2552 ซึ่งไม่ครอบคลุมนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ที่อื่น ๆ ทั่วทั้งประเทศไทย เนื่องจากความจำกัดของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยในการเลือกเรียนแต่ละสาขา ทำให้ผู้วิจัยเองตระหนักและพยายามที่จะใช้หลักการทางสถิติมาใช้เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามในบางสาขาที่มีจำนวนคนเลือกเรียนจำนวนน้อย ๆ สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น และทำให้ผลการศึกษาวิจัยได้รับประโยชน์มากขึ้น อีกทั้งเพิ่มการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถเฉพาะของนิสิตด้วย รวมถึงควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ทั่วทั้งโรงเรียนแพทย์ทั้งหมดในประเทศไทย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ใหม่ ๆ และหลากหลายยิ่งขึ้นในเรื่องขององค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับความสนใจเลือกเรียนต่อเป็นแพทย์เฉพาะทาง อนึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักดีกว่า เนื่องจากข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมศึกษาวิจัยมีค่อนข้างน้อยและจำกัดผลการวิจัยที่ได้จึงพยายามใช้สถิติที่เหมาะสมเข้ามาช่วยเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และในการวิจัยครั้งนี้ลักษณะทางบุคลิกภาพและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นเป็นเพียงการศึกษาเรื่องของการเรียนและความสนใจในสาขาเฉพาะทางการแพทย์เท่านั้น ไม่ได้บ่งถึงลักษณะเฉพาะเฉพาะทางแต่อย่างใด หรือบุคลิกภาพของเฉพาะทางแต่อย่างใด เพราะเป็นในเรื่องของความสนใจของนิสิตแพทย์และบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์เท่านั้น ทั้งนี้การที่นิสิตจะเรียนต่อหรือฝึกอบรมต่อเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

จริง ๆ กนันย่อมจะมีปัจจัยคัดสรรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ เช่น การคัดเลือกของสถาบันการเรียน ความต้องการของท้องที่หรือหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงการขาดแคลนของแพทย์ในสาขานั้น ๆ ด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์จันทนี อิทธิพานิชพงศ์ รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล ขอขอบคุณทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีและทุนสนันสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ Ext. ทรรศนะ อุทัยธรรมรัตน์ ประธานนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ที่ช่วยประสานงาน ขอบคุณนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 ทุกคนที่เข้าร่วมการศึกษาวิจัยจนทำให้การศึกษาวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อ้างอิง

1. Hoffman E. An overview of personality measurement. In: Hoffman E, ed. Ace the Corporate Personality test, New York: McGraw-Hill, 2000:2-14
2. ตุ้ย ชุมสาย. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ ฯ: ไทยวัฒนาพานิช. 2508
3. ชิตาพร เลี้ยงวิจิตร. ลักษณะบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานและอัตราการขาดงาน. ศึกษากรณีเฉพาะบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพ ฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545: 2-3
4. ศรีเรือน แก้วกังวาล. ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาไทย 6 สาขาอาชีพ (กฎหมาย, คอมพิวเตอร์, แพทยศาสตร์, มนุษยศาสตร์, วิศวกรรมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์) จากการชี้วัดของ Myers Briggs Type Indicator (MBTI). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544
5. ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์, นุศราพร เกษสมบูรณ์. บทเรียนการปฏิรูปหลักสูตรแพทยศาสตร์บัณฑิต เพื่อส่งเสริมการผลิตแพทย์ สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป/เวชปฏิบัติครอบครัว. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: เวชศาสตร์ครอบครัวของโรงเรียนแพทย์ในต่างประเทศและในประเทศไทย 5 แห่ง, 2542
6. ทองฟู ศิริวงศ์. การสรรหาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ: ภาควิชาการจัดการ คณะบริการธุรกิจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536 : 38
7. Kleinmuntz B. Personality Measurement: An Introduction. Homewood, Ill: Dorsey Press, 1967
8. Soloman E. Personality factor and attitude of mature training college student. Br J Educ Psychol 1967; 37(1): 140-2
9. Rathi AA, Prabhugaonkar SV, Jadhav BS, Shanker S, Dhavale HS. Study of personality factor in postgraduate medical student. Bombay Hosp J 2008 Apr; 50(2): 245-9
10. Borges NJ, Osmon WR. Personality and medical specialty choice: technique orientation versus people orientation. J Vocat Behav 2001 Feb; 58(1): 22-35
11. Allport MG. Personality : psychological interpretation. New York. Henry and Company, 1976:263
12. Klienmuntz B. Personality measurement an interpretation. New York. Henry and Company, 1975:263
13. ประภา เชื้อภักดี. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศิริราช. [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพ ฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526:80-1
14. จุติมา เสรีพิทยรัตน์. บุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาลศาสตร์ระดับต้นกองการศึกษากรมแพทย์

ทหารเรือกรุงเทพ. [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพ ฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540: 69-72

15. อบอวล หกสุวรรณ์. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพครูกับแพทย์.[วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพ ฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2516: 168-75

16. อุบลรัตน์ หร่ายเจริญ. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบุคลิกภาพกับความสำเร็จในการฝึกบินโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF. [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพ ฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539:58

17. จริยา จันตระ. บุคลิกภาพนักศึกษาแพทย์ศิริราช. วารสารจิตวิทยาคลิก 2539 กรกฎาคม – ธันวาคม; 27(2):1-6